

Sygn. akt II Cgg 21/17

2)WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 lutego 2019r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach Ośrodek (...) w R. Wydział II Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Marta Kucharczyk-Gemza

Protokolant: Bogumiła Brzezinka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 28 lutego 2019r. w R.

sprawy z powództwa M. Ł., K. Ł.

przeciwko (...) S.A. w K.

o naprawienie szkód górniczych

1. zasądza od pozwanej na rzecz powodów M. Ł. i K. Ł. pozostających we wspólności majątkowej małżeńskiej kwotę 269.572,69 zł (dwieście sześćdziesiąt dziewięć tysięcy pięćset siedemdziesiąt dwa 69/100);
2. w pozostałym zakresie postępowanie umarza;
3. nakazuje pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Gliwicach kwotę 18.285 zł (osiemnaście tysięcy dwieście osiemdziesiąt pięć) tytułem części należnych kosztów sądowych ;
4. nakazuje pobrać od powodów pozostających we wspólności majątkowej małżeńskiej kwotę 9.007 zł (dziewięć tysięcy siedem) z zasądzonych na ich rzecz roszczenia tytułem części należnych kosztów sądowych, od uiszczenia których powodowie byli zwolnieni;
5. zasądza od pozwanej na rzecz powodów M. Ł. i K. Ł. pozostających we wspólności majątkowej małżeńskiej kwotę 2.454 zł (dwa tysiące czterysta pięćdziesiąt cztery) tytułem zwrotu części kosztów procesu.

SSO Marta Kucharczyk-Gemza

Sygn akt II Cgg 21/17

UZASADNIENIE

Powodowie **M. Ł. i K. Ł.** wnieśli o zasądzenie od pozwanej kwoty 400.000 zł tytułem odszkodowania za wartość odtworzeniową budynku mieszkalnego i wiaty garażowo – gospodarczej położonej w R. przy ul (...) dla której Sąd Rejonowy w Rybniku prowadzi KW NR (...) oraz o zasądzenie zwrotu kosztów procesu. W uzasadnieniu podnieśli, że w budynkach ujawniły się znaczne szkody górnicze. Pozwana w odpowiedzi na wniosek złożony w trybie przedsądowym zaproponowała w przyszłości zawarcie ugody. Zdaniem powodów szkody ujawniły się w lipcu 2016 r. Pełnomocnik powodów w piśmie procesowym z dnia 28 02 2019 r ograniczył żądanie do kwoty 282.532,69 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu a następnie na rozprawie w dniu 28 02 2019 r ostatecznie ograniczył żądanie do kwoty 269.572,69 zł domagając się zasądzenia odszkodowania jako wartości odtworzeniowej obu budynków powodów w wysokości wyliczonej przez biegłego J. Ł. pomniejszonej o kwotę 12.960 zł jako kosztów zabezpieczenia budynku zapalonych przez pozwaną powodom w 2008 r.

Pozwana (...) SA w K. (dawniej sp zoo) wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie zwrotu kosztów procesu. Pozwana przyznała , że na nieruchomości powodów mogą ujawniać się wpływy eksploatacji górniczej przy czym zakres uszkodzeń nie usprawiedliwia żądania zapłaty jednorazowego odszkodowania bowiem możliwe jest i celowe naprawienie tych budynków. Koszt przywrócenia budynku do stanu sprzed szkody jest niższy niż wartość odtworzeniowa tych budynków. Ponadto pozwana zarzuciła 50% przyczynienie się powodów do powstania szkody . Powodowie są współwłaścicielami nieruchomości od wielu lat . Na tej samej nieruchomości posadowiony był inny budynek, który uległ uszkodzeniu wskutek eksploatacji górniczej i powodom na podstawie ugody sądowej w sprawie I C. 119/06 wypłacono jednorazowe odszkodowanie. W toku postępowania przeprowadzono dowody z których jednoznacznie wynikało , że nieruchomość pozostawała w latach 2006/07 pod wpływami eksploatacji jak również ,że w kolejnych latach planuje się dalszą eksploatację w V kategorii terenu górniczego co najmniej do roku 2025. Pomimo posiadanej wiedzy co do dalszych wpływów które skutkować będą jego uszkodzeniami w niedalekiej przyszłości powodowie zdecydowali się wybudować na tej samej nieruchomości nowy budynek mieszkalny . Pozwana nie dysponuje środkami prawnymi , które uniemożliwiłyby realizację takiej inwestycji pomimo negatywnej opinii . Zdaniem pozwanej powodowie winni zostać obciążeni odpowiedzialnością za wystąpienie szkód na ich nieruchomości ,przy czym szkody kwalifikują się do naprawy w których kosztach powodowie powinni też partycypować.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny :

Powodowie pozostają we wspólności majątkowej małżeńskiej i są właścicielami nieruchomości opisanej w KW NR (...) Sadu Rejonowego w Rybniku .

(dowód wypis KW NR (...) karta 7)

Powodowie zgłosili szkodę o naprawie szkód u pozwanej wnioskiem z dnia 15 03 2017 r polegającej na wychyleniu z pionu budynku mieszkalnego domagając się wypłaty odszkodowania w wysokości 415.000 zł . Pozwana w odpowiedzi pismem z dnia 9 05 2017 r zapowiedziała że po wyłonieniu wykonawców w postępowaniu przetargowym pozwana zleci biegłemu rzeczoznawcy opracowanie opinii budowlanej celem określenia całościowego sposobu naprawienia szkody w budynku mieszkalnym w tym możliwości likwidacji jego wychylenia . Wyniki tej opinii będą stanowiły podstawę do zawarcia ewentualnej ugody i uwzględnienia jej w planie napraw szkód górniczych w roku 2018 .

(dowód : wniosek powodów karta 11 i pismo pozwanej adresowane do powodów karta 10)

Budynek mieszkalny został oddany do użytku w 2010 r . Szkody w budynku ujawniły się w 2016 r . Wcześniej na tej samej nieruchomości posadowiony był inny budynek (rok budowy 1948) który uległ uszkodzeniu wskutek eksploatacji górniczej. W Sądzie Rejonowym w Rybniku toczyło się postępowanie o naprawie szkód w tym poprzednim budynku zakończone zawarciem ugody sądowej z dnia 15 05 2007 r w sprawie sygn I Cgg 119/06. Pozwana zobowiązała się wówczas do wypłaty jednorazowego odszkodowania kwoty 40.000 zł oraz kwoty 10.000 zł po wykonaniu rozbiórki . W toku postępowania dowodowego ustalono , że w rejonie nieruchomości istnieje potencjalna możliwość prowadzenia działalności górniczej skutkującej V kategorią szkód .Wobec planowanej eksploatacji biegły wypowiadający się w tamtej sprawie stwierdził nieopłacalność naprawy.

W celu wybudowania budynku powodowie zgromadzili niezbędną dokumentację w tym decyzję Prezydenta Miasta R. z dnia 1 08 2006 r zatwierdzającą projekt budowlany i udzielającą pozwolenia na budowę . W decyzji określono warunki górnicze jako :

„- dokonaną eksploatację górniczą przeprowadzono w latach 2003-2004

- projektowana eksploatacja górnicza w tym rejonie w latach 2008 – 2020 kwalifikuje teren do kategorii piątej. „

W uzasadnieniu decyzji stwierdzono, że lokalizacja inwestycji jest zgodna z obowiązującym na wnioskowanym terenie miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego miasta R. (...) KWK (...) oraz Dyrektor Okręgowego Urzędu Górniczego w określonym terminie nie wnieśli sprzeciwu do planowanego zamierzenia inwestycyjnego.

Ugodą z dnia 20 12 2007 r pozwana zobowiązała się zwrócić powodom koszty zabezpieczeń przed wpływami górnictwymi budowy budynku mieszkalnego w kwocie 12.960 zł. Zwrot tych kosztów wypłacono powodom w styczniu 2008 r.

(dowód opinia geologiczno – górnictwa k 43 , decyzja pozwolenie na budowę k 45-47, ugoda k 175 , polecenie wypłaty k 176)

Z opinii biegłego geologa K. M. wynika, że eksploatacja w rejonie nieruchomości powodów planowana jest do 2042 r. Nieruchomość zaliczyć można do kategorii V terenu górnictwa ze względu na nachylenie, IV kategorii ze względu na odszałcenie poziome, III kategorii ze względu na promień krzywizny. Występujące dotąd wpływy eksploatacji odpowiadały wpływom planowanym. Przyszła projektowana eksploatacja wywoła ujemne wpływy charakterystyczne dla V kategorii terenu górnictwa.

(dowód opinia biegłego geologa K. M. k 56-98)

Budynek mieszkalny powodów jest niepodpiwniczony. Wiata garażowo – gospodarcza przylega do budynku mieszkalnego.

W budynku mieszkalnym występują szkody pochodzenia górnictwa polegające na:

- wychyleniu budynku z pionu o ok. 23,10 promila w kierunku północno – zachodnim
- małych spękaniach w okolicy nadproży okien,
- zarysowaniach tynku.

W budynku garażowo - gospodarczym występują szkody polegające na wychyleniu budynku z pionu w kierunku północnym o 48,10 promili.

Wychylenie obu budynków z pionu można zaliczyć do znacznej uciążliwości.

Wartość budynku mieszkalnego z uwzględnieniem stopnia naturalnego zużycia to 276.589,33 zł brutto a koszt remontu to 296.654,40 zł.

Wartość budynku gospodarczo garażowego z uwzględnieniem stopnia naturalnego zużycia 5.943,36 zł brutto. Naprawa szkód nieopłacalna.

Istnieje techniczna możliwość przywrócenia budynku mieszkalnego do stanu technicznego poprzez jego rektyfikację. Koszty rektyfikacji przekroczą wartość odtworzeniową budynku. Ponadto z uwagi na planowaną w przyszłości do 2042 r eksploatację skutkującą wpływami V kategorii terenu górnictwa nie można wykluczyć kolejnych rektyfikacji oraz okresowych remontów w wyniku powstałych szkód spowodowanych tą eksploatacją.

(dowód opinia biegłego z zakresu budownictwa J. Ł. k 110-163) .

Sąd zważył :

Bezspornym w sprawie było, że do uszkodzenia budynku mieszkalnego gospodarczego stanowiących własność powodów doszło na skutek ruchu zakładu górnictwa. Zakres wpływów eksploatacji na nieruchomość, rozmiar szkody w obu budynkach oraz wyliczona przez biegłego z zakresu budownictwa J. Ł. wysokość jednorazowego odszkodowania pomniejszona o koszt zabezpieczeń budynku mieszkalnego wypłacone przez pozwaną w 2008 r nie była pomiędzy

stronami sporna. Wartość wyliczonego w ten sposób odszkodowania powinna wynosić **269.572,69 zł**. Wartość odtworzeniowa budynku mieszkalnego 276.589,33 zł brutto + wartość budynku gospodarczo garażowego 5.943,36 zł brutto = 282.532,69 zł. Kwotę tę należy pomniejszyć o koszty rozliczonych zabezpieczeń 12.960 zł co daje ostatecznie kwotę 269.572,69 zł.

Spornym była kwestia przyczynienia się powodów do powstania szkody poprzez wybudowanie budynków na terenie zaliczonym do V kategorii wpływów czego powodowie mieli świadomość wobec wniosków wynikających z postępowania dowodowego z wcześniejszej sprawy prowadzonej przed Sądem Rejonowym w Rybniku w 2006 r. Pozwana kwestionowała także sposób naprawienia szkody przez wypłatę jednorazowego odszkodowania wyrażając zgodę na poniesienie kosztów naprawy budynków przez rektyfikację przy współdziałaniu powodów w tych kosztach z uwagi na przyczynienie do powstania szkody.

Zgodnie z treścią art. 144 ust. 1 ustawy - Prawo geologiczne i górnicze, właściciel może żądać naprawienia wyrządzonej ruchem zakładu górniczego szkody na zasadach określonych ustawą. Zgodnie zaś z uregulowaniem zawartym w ust. 3 powołanego przepisu przedsiębiorca odpowiada za szkodę według zasad określonych w Kodeksie cywilnym. Zgodnie z art. 363 § 1 k.c. naprawienie szkody może polegać albo na przywróceniu stanu poprzedniego, czyli restytucji naturalnej, albo na zapłacie odszkodowania pieniężnego (tzw. rekompensaty pieniężnej).

Postępowanie dowodowe wykazało brak możliwości naprawienia szkody poprzez restytucję naturalną ze względów ekonomicznych. Konstrukcyjnie budynek mieszkalny można poddać rektyfikacji. Ten sposób naprawy nie odwróci jednak szkody i nie przywróci stanu sprzed szkody skoro teren będzie podlegał dalszym wpływom i to V kategorii terenu górniczego. Rektyfikacja budynku mieszkalnego byłaby droższa od wartości odtworzeniowej tego budynku pomniejszonej o koszty naturalnego zużycia. Do tego budynek nadal byłby narażony na powstawanie dalszych szkód wymagających bieżącej naprawy a w przyszłości istnieje duże prawdopodobieństwo potrzeby kolejnej rektyfikacji. Tak więc rektyfikacja budynku mieszkalnego przy olbrzymim nakładzie wysiłku i środków przyniosłaby poprawę stanu budynku jedynie na krótki czas. Zakres wielkości planowanych wpływów nie był pomiędzy stronami sporny.

Rektyfikacja budynków jest uzasadniona w sytuacji gdy zakład górniczy zaprzestanie dalszej działalności w rejonie miejsca położenia nieruchomości powodów. Z opinii biegłego geologa wynika, że w rejonie nieruchomości planowana jest dalsza eksploatacja górnicza co najmniej do roku 2042 i to przy wpływach V kategorii. Nie można więc wykluczyć, że w trakcie wykonywania prostowania budynku oraz wykonywania innych napraw, czy też w okresie rękojmi na wykonywane roboty, nie wystąpią nowe ujemne wpływy górnicze powodujące kolejne uszkodzenia. Tak więc naprawienie szkody poprzez rektyfikację budynku mieszkalnego nie jest zasadne. Rektyfikacja budynku gospodarczego w ogóle nie była brana przez biegłego pod uwagę z uwagi na konstrukcję budynku. Zasadnym jest więc naprawienie szkody poprzez wypłatę jednorazowego odszkodowania za oba budynki.

Zarzut przyczynienia się powodów do powstania szkody jest bezzasadny. Należy zaznaczyć, że przewidziana w art. 362 k.c. instytucja przyczynienia się poszkodowanego ma jedynie wpływ na ocenę zakresu jej naprawienia, a nie na to, czy w ogóle powstaje taki obowiązek. Szkody górnicze ujawnione na nieruchomości powodów są skutkiem ruchu zakładu górniczego pozwanej, która w związku z tym ponosi odpowiedzialność odszkodowawczą co jest w rozpoznawanej sprawie niesporne.

Nie sposób przyjąć przyczynienia się powodów do powstania szkody skoro uzyskali oni pozwolenie na budowę Prezydenta Miasta R. po zasięgnięciu informacji kopalni w sprawie warunków górniczo-geologicznych. Nieruchomość powodów nie została wyłączona z terenów budowlanych mimo planowanej długoterminowej eksploatacji. Również jak wynika z uzasadnienia decyzji o pozwoleniu na budowę Dyrektor Okręgowego Urzędu Górniczego ani KWK (...) nie wnieśli sprzeciwu w przewidzianym terminie do planowanego zamierzenia inwestycyjnego. Mało tego Kopalnia (...) zaakceptowała sposób zabezpieczenia budynku powodów przed wpływami szkód górniczych zwracając powodom koszty tych zabezpieczeń w wysokości 12.960 zł. Brak było w związku z tym podstaw do podzielenia zarzutu pozwanej odnośnie zastosowania art. 362 k.c.

Mając na uwadze wyżej przytoczone okoliczności Sąd orzekł jak w pkt 1 wyroku zasądzając wyliczona przez biegłego niesporna kwotę odszkodowania pomniejszona o wypłacone wcześniej przez pozwaną powodom koszty zabezpieczeń budynku.

W pkt 2 wyroku na zasadzie art. 355 § 1 kpc umorzono postępowanie w zakresie ograniczonego żądania .

W pkt 3 wyroku nakazano pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa na zasadzie art. 100 kpc w z w z art. 113 ust 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych kwotę 18.285 zł tytułem części należnych kosztów sądowych . Powodowie utrzymali się ze swoimi roszczeniami w 67% . Oplata sądowa od kwoty 400.000 zł wynosiła 20.000 zł . Wydatki poczynione tymczasowo przez Skarb Państwa na opinie biegłych wyniosły łącznie 7.291,74 zł Łącznie nieponiesione przez powodów zwolnionych od kosztów sądowych z mocy ustawy koszty należne Skarbowi Państwa wyniosły 27.291,74 zł Udział pozwanego w kosztach należnych Skarbowi Państwa wyniósł 18.285 zł (27.291,74 zł x 67 %) .

W pkt 4 wyroku na podstawie art. 113 ust 2 pkt 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych nakazano pobrać od powodów pozostających we wspólności majątkowej małżeńskiej kwotę 9.007 zł z zasądzonych na ich rzecz roszczenia tytułem części należnych kosztów sądowych od uiszczenia których powodowie byli zwolnieni z mocy ustawy. (27.291,74 – 18.285 zł) .

W pkt 5 wyroku na zasadzie art. 100 kpc zasądzono od pozwanej na rzecz powodów kwotę 2.742 zł tytułem zwrotu części kosztów procesu przy uwzględnieniu udziału w kosztach zastępstwa procesowego każdej ze stron .

Sędzia

ZARZĄDZENIE

1 odnotować zwrot akt z uzasadnieniem

2 odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi pozwanego

3 odnotować przedłużenie terminu do sporządzenia uzasadnienia